

Min mors styrke og kærlighed er her stadig

Da Karens mor fik brystkræft, skrev moderen digte om sine tanker og følelser. Mange år efter hendes død valgte Karen at svare på sin mors digte, og det var medvirkende til, at hun endelig fik bearbejdet sine oplevelser som pårørende.

Karen Troldborg var kun seks år gammel, da hendes mor, Kirsten Troldborg, i 1987 fik brystkræft. Først i det ene bryst, og så i det andet. Fra 1987 til 1990 svævede Kirsten mellem liv og død, og sygdommen påvirkede hele familien. - Vi tre søskende tacklede mors sygdom meget forskelligt. Vi var forskellige steder i livet og talte ikke særligt meget om, hvordan det påvirkede os hver især. Da jeg var omkring 8-9 år i 1990, fik min mor at vide, at nu ville hun dø, og vi var inde på hospitalet og tage afsked med hende. Men hun døde ikke. Hun fik ti år ekstra at leve i, og i 1992 blev hun endda erklæret sygdomsfri, fortæller 34-årige Karen Troldborg. Som lille pige mærkede hun, hvordan hendes mor ændrede sig efter sygdommen.

- Før mor blev syg, arbejdede hun som selvstændig jurist. Hun var meget stresset og havde et kæmpe ansvar. Hun stod op kl. 5 om morgenen for at smøre madpakker og få os i skole. Jeg husker det som, at hun havde meget travlt i rollerne som præstekone, husmor og karrierkvind. Efter hun havde været syg, blev hun anderledes. Hun var hjemme, når jeg fik fri fra skole, og vi kunne tale i timevis hver dag. Jeg kom meget tæt på hende. Efter sin sygdom stod hun delvist uden for arbejdsmarkedet, og jeg tror, at hun var ensom. Men hun begyndte at skrive romaner, noveller og digte, og hun læste sine tekster op for mig, når jeg kom hjem fra skole. Vi talte ikke om kræft, men det var en del af hende. I stedet for bryster havde

hun ar, og hendes arme var stærkt beskadede af strålingen. Hun kunne være ret trodsig. På sin 50-års fødselsdag holdt hun en brandtale for gæsterne og sagde noget i retningen af, at hun havde fået skåret sine bryster af, men at hun IKKE ville undgå røg og alkohol, for i dag havde hun fødselsdag, og nu skulle der festes!

Behov for psykologhjælp

Da Karen som 19-årig gik i 3. g, blev hendes mor syg igen. Lægerne troede først, at det drejede sig om betændelsestilstanden Crohn's sygdom, men det viste sig, at brystkræften havde spredt sig til maven.

Fortsætter på næste side

- Det var ubeskriveligt hårdt. Der gik kun 2-3 måneder, fra hun fik konstateret spredning, til hun døde. Der var ikke mange voksne at støtte sig til, og min far mente ikke, at en psykolog kunne hjælpe. Mine venner kunne ikke helt forstå min sorg, og hvordan det er at miste en forælder, så jeg prøvede selv på at komme videre i mit unge liv. Jeg fik fortalt, at sorg cirka ville vare et år, men 2-3 år efter mors død, havde jeg stadig mange ubearbejdede følelser. Jeg var i perioder meget ked af det og savnede min mor. Det påvirkede mit kærlighedsliv, og jeg kunne ikke få et parforhold til at fungere, fordi jeg var bange for at miste igen, siger Karen. Da hun mange år senere mødte sin nuværende mand og flyttede fra Aarhus til København, foreslog han, at hun kom til psykolog. Hun fik en henvisning og var 7-8 gange ved en psykolog, hun følte sig tryk ved.

- Psykologen gav mig diagnosen PTSD, posttraumatisk stresssyndrom. Det var dejligt at få sat ord på, og det var godt at få talt om mine oplevelser. Det var som om, at jeg ubevidst blev ved med at være 19 år og føle, at jeg havde svigtet min syge mor, og psykologen hjalp mig med at komme videre, siger Karen. Udover hjælp fra psykologen og hjælp og støtte fra sin mand, fandt Karen også en anden måde at komme videre på. Hun genlæste sin mors digtsamling 'Over Revet, Langt Ude', der handler om brystkræftforløbet.

- Jeg besluttede mig for at svare hver af mors digte med mine egne digte. Jeg ville finde ud af, hvordan vores historier hang sammen. Hvis vores ord kunne mødes derude et sted, kunne vi måske også. Jeg

Kirsten og Karen Troldborg

sad på biblioteket og skrev fem timer om dagen, og al sorgen om mor kom op igen. Når jeg læste hendes digte, kunne jeg høre hendes stemme, og det var som om, at hun var hos mig igen. Dag for dag arbejdede jeg med digtene, og langsomt viste digtsamlingen sig med dens særlige form og tone: De sorte og hvide sider overfor hinanden, og fornemmelsen af at ordene byggede broer på tværs af tiden og døden. Det var dagligt forløsende.

Føler mening med livet

Karens farmor og mormor havde også brystkræft. Karens mor sagde i sin tid til sine døtre, at de skulle skynde sig at få børn og 'få opereret det hele ud bagefter, da knuderne er i slægten'. Karen er bange for selv at få brystkræft, men hun har på nuværende tidspunkt ikke lyst til at få foretaget en gentest for at finde ud af, om hun har en BRCA-mutation og dermed en høj risiko for at udvikle brystkræft.

- Mors ord ramte mig hårdt, og jeg frygter meget at få brystkræft. Jeg har tænkt på at blive testet, men hvad så bagefter? Jeg har ikke lyst til at skulle forholde mig til det lige nu. Jeg prøver at være glad hver dag og føle mening med livet. Jeg er nygift og i gang med at stifte min egen familie. Jeg var ikke ked af det på min bryllupsdag over, at mor ikke kunne være med. Jeg føler, hun alligevel er med mig nu, som en levende del af mig, mine ord og tanker, og det er jeg meget glad for. Hendes sygdom og død har påvirket mig meget, men jeg er ikke ked af det på samme måde længe. Ja, mor er død. Men hendes kraft, styrke og kærlighed er her stadig.

Kirsten og Karen Troldborgs digtsamling 'Over Revet, Langt Ude' er udkommet på forlaget ATTIKA.

Læs Randi Krosgaards anmeldelse af digtsamlingen på næste side.

Kort om Karen Troldborg

Alder: 34 år

Civilstatus: Nygift med en bonussøn på 5 år

Job: Sangskriver og musiker

By: København

Hjemmeside: karentroldborg.dk

Anmeldelse

Af Randi Krogsgaard

'Over Revet Langt Ude' er en digtsamling, der består af Kirsten Trøldborgs digte, skrevet mens hun var syg, og Karens svar på Kirstens digte, skrevet efter Kirstens død.

Det er en stærk digtsamling, hvor Karen søger dialogen med sin mor i den situation, der er en krise for dem begge. Karen giver her sig selv mulighed for at levere et stærkt modspil til Kirstens lige så stærke og indsigtfulde digte. Karen søger indsigt. Hun søger en vej ud af sin sorg ved på denne måde at fortsætte, hvor Kirsten slap. Alt det urimelige, uforståelige og ubærlige får ord i disse smukke og rørende digte, hvor både den syge får mulighed for identifikation, og hvor barnet, senere den voksne kvinde, kan se en vej ud af svære tanker og følelser.

Det er flot, modigt og vemodigt af Karen at lade os både følge Kirstens sygdomsforløb, kriser, tanker og bekymringer og at få indblik i Karens eget følelsesunivers, som Kirsten aldrig får mulighed for at kigge ind i.

Formen er anderledes, og den indre dialog hos mor og datter samt dialogen mellem dem appellerer stærkt til andre i samme situation og kan formentlig være inspiration til at turde forholde sig til det svære – det uudgængelige.

*'Over Revet, Langt Ude',
forlaget ATTIKA, 184 sider, 200 kr.*

DBO inviterer til aftenmøde:

Spørg eksperterne

Torsdag den 12. november kl. 19.00

Vi har samlet eksperter inden for brystkræftbehandlingen i Region Midtjylland

Kom og få den nyeste viden og svar på dine spørgsmål

Ekspertpanelet består af:

- Overlæge i mammakirurgi, Helle Hvid, Regionshospitalet Viborg
- Overlæge i onkologi, Søren Linnet, Regionshospitalet Herning
- Overlæge i radiologi (røntgenlæge), Kurt Holm Kristensen, Regionshospitalet Viborg
- Ulla Kristiansen, præst og patient

Fri entre.
DBO byder på et let traktament

Tilmelding:

Online: brystkraeft.dk/event/spoerg-eksperterne-viborg/
eller direkte til
Dorthe Halgaard på:
dorthe.halgaard@brystkraeft.dk
eller tlf.: 22 42 41 58.

Tilmeldingsfrist: Senest d. 5. november

Sted:

Kræftrådgivningen Viborg,
Toldboden 1, 2. sal
(ovenover det nye sundhedscenter)
8800 Viborg

**Dansk Brystkræft
Organisation**